दीनानुकम्पा

813 104

'जयतु संस्कृतम् ... जयतु भारतम्' इति नादं आकाशवाण्यां श्रूयते । आदर्शः गानं श्रुत्वा तल्लीनः अभवत् । सुन्दर निमेषाः । "हा ! अति सुन्दरं ...." इति आदर्शः उक्तवान् । तदा "आदर्श: कुत्र भवान् ?" इति माता उच्चैः वदति । तत् श्रुत्वा "अम्बा आगच्छामि" इति उक्त्वा सः अम्बायाः प्रकोष्ठे गतवान् ।

"किं अभवत् अम्बा ... किमर्थं उच्चैः रोदति ?" इति प्रश्नं श्रुत्वा माता "किञ्चित् जलं ददातु पुत्र" इति वदति । "अस्तु" इति आदर्शः अम्बायाः कृते जलं दत्वा तस्य प्रिय आसने उपविशन् ।

पितस्य मरणा नन्तरं आदर्शस्य माता तस्य पादे चलितुं अशक्तः अनुभवति । आदर्शः शिवराम, शारदायाः एकमात्र पुत्रः आसन् । यदा आदर्शः तस्य आसने उपविशन्, तदा तस्य जङ्गमवाणी भजति । जङ्गमवाण्यां कश्चित् पुरुषस्वरः श्रूयते ।

"धन्यवादः महाशयः । तव दीनानुकम्पा मम पुत्रस्य जीवनं रक्षिता । श्वः तव परोपकारार्थं मम गृहे सन्मानः भविष्यति । कृपया आयातु" इति । नादं श्रुत्वा सः प्रसन्नः अभवत् । तस्य नेत्राभ्यां अश्रूणि प्रावहत् । सः शनैः शनैः गतकाले गतवान् ।

तीव्रनिगा कोष्ठकात् वैद्यः बहिः आगतवान् । तदा खिन्नः आदर्शः वैद्यस्य समीपं गत्वा "मम पितुः सुरक्षितं वा, वदतु महाशयः" इति रोदनं आरभते । सः वैद्यस्य वचनं तिरस्कृत्य प्रकोष्ठे गत्वा पितस्य मृत्यु वार्तां श्रुतवान् । सः मूर्छितः अभवत् । किञ्चित् समया नन्तरं सः "हा ! धिक् ... मम पुत्रः" इति रोदनं श्रुतवान् । ~~तद~~ सः तत् स्थलं गतवान् । तत्रस्थः दृश्यं दृष्ट्वा सः आश्चर्यभूतः अभवत् ।

एकः पितुः तस्य पुत्रस्य प्राणार्थं उच्चैः रोदति । तत् दृष्ट्वा सः तस्य दुःखं विस्मृतवान् ।

सः वैद्यस्य समीपं गत्वा तत्र पुत्रस्य जीवनार्थं किं करणीयः इति पृष्टवान् । तदा वैद्यः तस्य मूत्रजनकांगं विफलः अभवत् । कोऽपि मूत्रजनकांग दातुं न आगतवन्तः इति ।

सः तस्य मृतः पितस्य मूत्रजनकांगं दानं दत्तवान् । रूप्यकानि न स्वीकृतवान् । किञ्चित् निमेषाः नन्तरं वैद्यः आगत्य "सः पुनर्जीवनं प्राप्तः । तव परोपकारः सार्थकं अभवत् " इति ।

तदा द्वारे 'ठक्...ठक्....' इति नादं श्रुत्वा सः गतकालात् इदं लोकं आगतवान् । सः द्वारं उद्घाट्य धैर्यं स्वीकृतः । आदर्शस्य मनसि पितुः आगत्य 'तव परोपकारः महान् एव ' इति आशीर्वादं दत्तवान् ।

आदर्शः तस्य आदर्श गुणात् सर्वत्र कीर्तिं प्राप्य परोपकारं कृतवान् । तस्य जीवनं दीन जनान् संरक्षणाय जीवनं व्यापितवान् ।

"परोपकाराय फलन्ति वृक्षाः परोपकाराय वहन्ति नद्यः ।
परोपकाराय दुहन्ति गावः परोपकारार्थं इदं शरीरम् " ॥